

De krigsførende fredsmagere

Krigernation? Mens der i de seneste år har været fuldt fokus på Danmarks krigsdeltagelse, har Udenrigs- og Forsvarsministeriet i de seneste fem år brugt over en milliard kroner på forebyggelse og nedskalering af væbnede konflikter. En klar succes, mener de to ansvarlige ministre.

Af Ole Damkjær
od@berlingske.dk

interview

Er Danmark blevet en krigernation, sådan som SFs tidligere udenrigsminister, Holger K. Nielsen, erklærede i et interview med Berlingske for et lille års tid siden? Og bekræfter den aktuelle nedskæring af den danske udviklingsbistand ikke blot SFs påstand?

Nej, ingenlunde lyder det fra regeringens to ministre med ansvar for krudt og kugler og en mere fredelig verden, forsvarsminister Peter Christensen (V) og udenrigsminister Kristian Jensen (V), der peger på, at Danmark siden 2010 har brugt over en milliard kroner på at forebygge væbnede konflikter og støtte tiltag i skrøbelige stater, så de ikke bryder helt sammen.

Indsatsen finansieres af den såkaldte Freds- og Stabiliseringsfond, som Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriet skyder penge i – og fonden er en upåagtet succes, mener de to ministre.

»Vi kan klart se en effekt af at gå tidligt ind i ustabile lande, og vi opnår gode resultater – ofte med små midler. Den forebyggende indsats er selvfølgelig nemmere, end når først tingene er brudt sammen. Det politiske mål må jo altid være, at vi undgår den store militære indsats,« siger Peter Christensen, der ligesom sin udenrigsministerielle kollega peger på det, de kalder succeser, i lande som Burkina Faso i Vestafrika og i Somalia.

»I Burkina Faso har vi støttet en lov mod korrupsion, og den er vigtig for at stabilisere landet politisk,« siger Kristian Jensen.

»Antipirat-operationen i havet ud for Somalia betyder, at der ikke har været reelle kapringer i det seneste år. Ifølge den seneste melding, som jeg modtog i sidste uge, er de lokale fiskere begyndt at være synligt til stede på havet,« supplerer Peter Christensen.

Afghanistan på trods

En del af midlerne bruges på at træne og bevæbne de afghanske sikkerhedsstyrker. Er dette en succes, når nu Taleban-oprørerne for nylig kortvarigt indtog provinshovedstaden Kunduz, og talebanerne aktuelt er ved at tage kontrollen med Helmand-provinsen?

»Man skal se på, om vores indsats gør en forskel i forhold til ikke at gøre noget. Så ja, vores støtte gør en forskel, men det er ikke ensbetydende med, at opgaven er løst,« siger Kristian Jensen, mens Peter Christensen hæfter sig ved, at det først er i år, at de afghanske sikkerhedsstyrker har overtaget det fulde ansvar.

»Derfor er det ikke unaturligt, at vi stadig er til stede for at hjælpe og træne. Vi kan se en

klar forskel på de soldater, der har modtaget træning, og de, der ikke har,« siger han.

Så er der Mali, hvor der også kan være rigtigt god grund til at sætte ind, inden det går helt galt – igen. Den danske chef for FN-styrken dernede, generalmajor Michael Lollesgaard, har flere gange åbent erklæret, at han har hårdt brug for 250 kampsoldater til at beskytte sine forsyningskonvojer, der konstant bliver angrebet af oprørere og terrorister. Ligesom i andre lande er appellen også blevet overhørt i Danmark, der for et par måneder siden i stedet besluttede at sende et transportfly og 30 jægarsoldater.

Hvordan hænger det sammen?

»Jamen, desværre er verden i en situation, hvor der er mange konflikter, så vi kan mere end rigeligt bruge de kapaciteter, Danmark har,« svarer forsvarsministeren. Han understreger, at regeringens bidrag til FN-missionen i Mali skal ses i lyset af, at regeringen gerne vil have militære muskler og penge til andre missioner i 2016.

Handler det om økonomi, eller handler det om, at du ikke har de 250 skarpe kampsoldater, som generalmajor Lollesgaard skal bruge for at klare opgaven i Mali?

»Det er også en økonomisk betragtning. Skulle vi allerede i det tidlige efterår 2015 udmønte den ramme, vi har for internationale operationer i 2016, fuldt ud, når man ved, at det bliver et år, hvor behovene er svære at gennemskue? Tag bare terrorangrebet i Paris. Det skete blot 14 dage efter, at vi havde taget beslutningen vedrørende Mali. Så det handler om penge, men det handler også om militære kapaciteter,« siger Peter Christensen

»Jeg tror, at det danske forsvar er stærkt

nok til at ville have kunnet klare opgaven i Mali, men vi valgte noget andet af det, FN har brug for, og med den fleksibilitet, som Peter nævner – altså så der også er plads til at gøre noget andet inden forsvarsrammens halve milliard til internationale operationer,« lyder det fra udenrigsministeren.

Udvikling kræver sikkerhed

De danske bistandsorganisationer, der arbejder med fattigdomsbekæmpelse, vil nok gerne vide, hvorfor I bruger så relativt mange penge på Freds- og Stabiliseringsfonden – altså krigsforebyggelse, sikkerhed og ting, der lugter af krudt og kugler – når I sparer historisk mange penge på den bistand, der går til Danmarks klassiske mærkesag: at hjælpe de fattigste af de fattige?

»Det er et rigtig godt spørgsmål, og svaret er her,« siger Kristian Jensen og tager en læderfodbold ned fra reolen.

Bolden er fremstillet i forbindelse med vedtagelsen tidligere på året af FN's nye 17 verdensmål for bæredygtig udvikling. Målene er beskrevet på hvert sit felt på fodbolde.

»Mål nummer 16 er fred og retssikkerhed – peace and justice – og det er selvfølgelig, fordi fred og stabilitet er en forudsætning for,

Vi kan klart se en effekt af at gå tidligt ind i ustabile lande, og vi opnår gode resultater – ofte med små midler.

Peter Christensen, forsvarsminister

at vi kan gøre alt det andet – fra sundhedsklinikker til infrastruktur. Tag eksempelvis Somalia. Vi kan tale nok så meget om alt det udviklingsarbejde, vi gerne vil lave, men det er jo illusorisk, når vi ikke kan sende folk derind, og hvis vi vælger at gøre det, så er udgifterne til sikkerhed den største post. Så forudsætningen for, at NGOerne kan komme ud og lave udviklingsarbejde, er fred og sikkerhed, og dér er Freds- og Stabiliseringsfonden helt fantastisk.«

Kampfly ikke til diskussion

Hvis Freds- og Stabiliseringsfonden er så vigtig, som I argumenterer for, hvorfor så ikke skære i antallet af kampfly, der skal købes, og bruge pengene på fred og stabilisering?

»Det tror jeg, at Peter vil sige noget om, så jeg vil lige sige noget først, for at få lov til at sige det,« siger Kristian Jensen:

»Det er utroligt vigtigt, at vi har et militær, for indimellem er det et redskab, vi er nødt til at bruge. Derfor er jeg helt enig i, at vi skal have flere nye og mere moderne kampfly, og derfor vil jeg hellere prioritere dette end et større udviklingsbudget, end vi har lagt op til.«

Men der er ikke afsat penge til Freds- og Stabiliseringsfonden efter 2016, og det er der heller ikke til andre af Danmarks indsatser ude i verden. Det skyldes den udredning af Danmarks udenrigs-, forsvars- og udviklingspolitik, som statsministeren har iværksat. Udredningen skal ikke være begrænset på forhånd, lyder begrundelsen, men hvorfor er den tocifrede milliardinvestering i nye kampfly ikke også sat på standby?

»Fordi det er regeringens holdning – og for øvrigt forligskredsens – at Danmark skal have kampfly. Så det er en konklusion, der er draget, og kampen mod ISIL viser, at der er behov for den rene militære kraft,« fastslår Peter Christensen uden tøven.

Som en lille nation, der, som I siger, er god til freds- og stabiliseringsarbejde, skulle vi måske overlade det til andre at bombe. Skal vi nødvendigvis kunne det hele?

»Vi kan ikke alt alle steder. Men ligesom vi er gode til fred og stabilisering, så er vores piloter fremragende til deres håndværk. De danske fly over Irak var nogle af de allerbedste i koalitionen i forhold til aktionsradius, aktionshyppighed og målpræcision,« siger udenrigsministeren, mens forsvarsministeren understreger, at han heller ikke ser nogen modsætning mellem det bløde og det hårde.

Men alting koster, og regeringen har jo i andre sammenhænge slået fast, at det er nødvendigt at prioritere?

»Ja, men det handler altså også om at kunne hævde sin suverænitet herhjemme. Selvfølgelig har et stærkt land et luftvåben,« siger Peter Christensen – den ene af Danmarks krigsførende fredsmagere.